

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	XIII
Wykaz literatury	XVII
Przedmowa	XXV
Rozdział I. Ogólne wiadomości o prawie rzeczowym	1
§ 1. Pojęcie prawa rzeczowego.....	1
§ 2. Przedmioty praw rzeczowych.....	4
I. Uwagi ogólne.....	4
II. Pojęcie rzeczy.....	5
III. Klasyfikacja rzeczy.....	6
IV. Części składowe rzeczy, przynależności, pożytki.....	10
V. Pozostałe przedmioty praw rzeczowych.....	13
§ 3. Zasada <i>numerus clausus</i> praw rzeczowych.....	17
§ 4. Rodzaje praw rzeczowych.....	18
§ 5. Historia i źródła prawa rzeczowego.....	19
§ 6. Zasada jawności praw rzeczowych.....	24
§ 7. Posiadanie – uwagi wprowadzające.....	26
Rozdział II. Posiadanie	27
§ 8. Pojęcie i istota posiadania.....	27
§ 9. Funkcje posiadania.....	30
§ 10. Rodzaje posiadania i instytucje podobne.....	30
I. Posiadanie samoistne i zależne.....	30
II. Posiadanie w dobrej i w złej wierze.....	32
III. Posiadanie wadliwe i niewadliwe.....	32
IV. Posiadanie bezprawne i prawne.....	33
V. Posiadanie służebności.....	34
VI. Posiadanie użytkowania wieczystego.....	34
VII. Współposiadanie.....	35
VIII. Dzierżenie.....	36
IX. Władztwo prekaryjne.....	37
§ 11. Przedmiot posiadania.....	38
§ 12. Domniemania prawne związane z posiadaniem.....	40

§ 13. Nabycie i utrata posiadania	42
§ 14. Ochrona posiadania.....	45
I. Uwagi ogólne.....	45
II. Obrona konieczna	46
III. Dozwolona samopomoc.....	47
IV. Roszczenia posesoryjne.....	48
Rozdział III. Pojęcie, treść i wykonywanie prawa własności	59
§ 15. Pojęcie własności.....	59
§ 16. Treść prawa własności.....	65
§ 17. Ograniczenia prawa własności.....	68
I. Uwagi ogólne.....	68
II. Ograniczenia wynikające z ustaw – uwagi wprowadzające.....	70
III. Stan wyższej konieczności	70
IV. Prawo sąsiedzkie.....	71
1. Immisje.....	72
2. Droga konieczna	76
3. Korzystanie z przygranicznych pasów gruntu	80
4. Przekroczenie granicy przy wznoszeniu budynku lub innego urządzenia.....	81
5. Granice gruntów	83
V. Ograniczenia własności wynikające z zasad współżycia społecznego	86
VI. Ograniczenia własności wynikające ze społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa.....	86
Rozdział IV. Nabycie i utrata własności	95
§ 18. Uwagi ogólne.....	95
§ 19. Przeniesienie własności na podstawie umowy	97
I. Uwagi wprowadzające.....	97
II. Zasada podwójnego skutku umowy zobowiązującej do przeniesienia własności.....	99
III. Zasada konsensualności	100
IV. Zasada przyczynowości.....	100
V. Przeniesienie własności pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu	101
VI. Forma umowy przeniesienia własności.....	102
VII. Nabycie własności na zlecenie	103
VIII. Przewłaszczenie na zabezpieczenie	104
§ 20. Nabycie własności rzeczy ruchomej od nieuprawnionego	107
§ 21. Zasiedzenie.....	113
I. Pojęcie zasiedzenia	113
II. Przesłanki zasiedzenia.....	116
1. Uwagi wprowadzające	116
2. Posiadanie samoistne, nieprzerwane	120
3. Upływ czasu.....	120
4. Dobra wiara.....	121
III. Skutki zasiedzenia	122

§ 22. Inne przypadki nabycia i utraty własności	123
I. Zrzeczenie się prawa własności nieruchomości	123
II. Zawłaszczenie rzeczy ruchomej wraz z problematyką roju pszczół	127
III. Znalezienie i przemilczenie	128
IV. Nabycie własności pożytków naturalnych	133
V. Połączenie lub pomieszanie, wytworzenie, przetworzenie rzeczy	134
Rozdział V. Współwłasność	145
§ 23. Ogólne cechy współwłasności	145
§ 24. Źródła współwłasności	146
§ 25. Rodzaje współwłasności	148
I. Uwagi wprowadzające	148
II. Współwłasność łączna	148
III. Współwłasność w częściach ułamkowych	149
§ 26. Treść i wykonywanie współwłasności	155
I. Treść współwłasności	155
II. Zarząd rzeczą wspólną	156
1. Uwagi ogólne	156
2. Ustawowy zarząd rzeczą wspólną	157
3. Umowny zarząd rzeczą wspólną	158
4. Zarząd sądowy	158
III. Korzystanie z rzeczy i ponoszenie ciężarów związanych z rzeczą	159
IV. Rozporządzanie rzeczą wspólną	160
V. Czynności zachowawcze	160
§ 27. Zniesienie współwłasności	162
I. Uwagi ogólne	162
II. Tryby zniesienia współwłasności	164
III. Sposoby zniesienia współwłasności	165
1. Fizyczny podział rzeczy	166
2. Przyznanie rzeczy jednemu współwłaścicielowi	167
3. Podział cywilny	167
IV. Problematyka zniesienia współwłasności gospodarstwa rolnego	168
Rozdział VI. Odrębna własność lokalu	169
§ 28. Uwagi ogólne	169
§ 29. Przedmiot własności	172
§ 30. Sposoby ustanowienia odrębnej własności lokalu	177
I. Uwagi wstępne	177
II. Umowa	178
III. Jednostronna czynność prawna	181
IV. Orzeczenie sądu	181
§ 31. Prawa i obowiązki właścicieli lokali	182
§ 32. Zarząd nieruchomością wspólną	183
I. Uwagi wstępne	183
II. Wspólnota mieszkaniowa	184

III. Zasady zarządu nieruchomością wspólną.....	185
§ 33. Prawo odrębnej własności lokalu w spółdzielni mieszkaniowej.....	187
Rozdział VII. Ochrona własności.....	189
§ 34. Uwagi ogólne.....	189
§ 35. Prawnorzeczowe roszczenia petytoryjne właściciela.....	192
I. Uwagi wprowadzające.....	192
II. Roszczenie windykacyjne (<i>rei vindicatio</i>).....	193
1. Legitymacja czynna.....	193
2. Legitymacja bierna.....	194
3. Obrona pozwanego w procesie windykacyjnym.....	195
III. Roszczenie negatoryjne (<i>actio negatoria</i>).....	196
1. Legitymacja czynna.....	197
2. Legitymacja bierna.....	197
IV. Roszczenia uzupełniające.....	199
1. Uwagi ogólne.....	199
2. Sytuacja prawna posiadacza samoistnego w dobrej wierze.....	200
3. Sytuacja prawna posiadacza samoistnego w dobrej wierze, przeciwko któremu wytoczono powództwo.....	200
4. Sytuacja prawna posiadacza samoistnego w złej wierze.....	201
5. Przeciwnstawne roszczenia samoistnego posiadacza.....	201
5.1. Roszczenia posiadacza samoistnego w dobrej wierze.....	202
5.2. Roszczenia posiadacza samoistnego w dobrej wierze od chwili, gdy dowiedział się o wytoczeniu powództwa.....	202
5.3. Roszczenia posiadacza samoistnego w złej wierze.....	202
5.4. Rozliczenie nakładów na rzecz i przedawnienie roszczeń z tytułu poniesionych nakładów.....	202
6. Połączenie przedmiotów.....	203
7. Posiadacz zależny.....	203
V. Roszczenia wynikające z budowy na cudzym gruncie – regulacje wspólne.....	205
1. <i>Ratio legis</i> i podmiotowy zakres roszczeń.....	205
2. Przedmiotowy zakres roszczeń.....	206
3. Wynagrodzenie.....	206
4. Realizacja roszczeń.....	207
VI. Roszczenie posiadacza o przeniesienie własności gruntu.....	207
1. Przesłanka posiadania samoistnego w dobrej wierze.....	207
2. Wzniesienie budynku lub innego urządzenia.....	208
3. Wartość budynku lub innego urządzenia i wartość gruntu.....	209
VII. Roszczenie właściciela o wykup gruntu.....	209
Rozdział VIII. Użytkowanie wieczyste.....	223
§ 36. Uwagi ogólne.....	223
§ 37. Przedmiot użytkowania wieczystego.....	227

§ 38. Podmioty użytkowania wieczystego.....	229
§ 39. Terminowość użytkowania wieczystego	230
§ 40. Treść użytkowania wieczystego	230
§ 41. Powstanie użytkowania wieczystego.....	232
I. Umowa	233
1. Przetarg	233
2. Treść umowy oraz zawarcie umowy	234
3. Wpis do księgi wieczystej.....	236
II. Powstanie użytkowania wieczystego z mocy prawa	237
III. Zasiedzenie użytkowania wieczystego	238
IV. Decyzja administracyjna.....	238
§ 42. Przeniesienie użytkowania wieczystego.....	238
§ 43. Ochrona użytkowania wieczystego	241
§ 44. Wygaśnięcie użytkowania wieczystego.....	243
§ 45. Przekształcenie użytkowania wieczystego w prawo własności	246
Rozdział IX. Ograniczone prawa rzeczowe – ogólna charakterystyka	249
§ 46. Uwagi ogólne.....	249
§ 47. Katalog ograniczonych praw rzeczowych	250
§ 48. Ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego	252
I. Umowne ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego.....	252
II. Inne sposoby powstania ograniczonych praw rzeczowych.....	255
1. Powstanie ograniczonego prawa rzeczowego z mocy prawa	255
2. Powstanie ograniczonego prawa rzeczowego z mocy orzeczenia sądowego.....	255
3. Powstanie ograniczonego prawa rzeczowego z mocy decyzji administracyjnej	256
§ 49. Zmiana treści ograniczonego prawa rzeczowego	256
§ 50. Przeniesienie ograniczonego prawa rzeczowego	258
§ 51. Kolejność wykonywania ograniczonych praw rzeczowych	259
§ 52. Zmiana pierwszeństwa ograniczonych praw rzeczowych.....	261
§ 53. Wygaśnięcie ograniczonego prawa rzeczowego.....	262
§ 54. Ochrona ograniczonych praw rzeczowych	263
Rozdział X. Użytkowanie	265
§ 55. Pojęcie użytkowania.....	265
§ 56. Przedmiot użytkowania	267
§ 57. Podmioty użytkowania.....	269
§ 58. Powstanie, wykonywanie i wygaśnięcie użytkowania	270
§ 59. Poszczególne rodzaje użytkowania.....	273
I. Użytkowanie przez osoby fizyczne	273
II. <i>Timeshare</i>	274
III. Użytkowanie przez rolnicze spółdzielnie produkcyjne	284
IV. Inne wypadki użytkowania	288

Rozdział XI. Służebności	291
§ 60. Ogólna charakterystyka służebności	291
§ 61. Służebności gruntowe	293
I. Pojęcie i treść służebności gruntowych	293
II. Powstanie służebności gruntowych	294
III. Wykonywanie służebności gruntowych.....	296
1. Zagadnienia ogólne.....	296
2. Utrzymywanie urządzeń.....	297
3. Podział nieruchomości.....	298
4. Zmiana treści lub sposobu wykonywania służebności	298
IV. Wygaśnięcie służebności gruntowych	300
§ 62. Służebności osobiste	302
I. Pojęcie i charakterystyczne cechy służebności osobistych.....	302
II. Służebność mieszkania.....	303
§ 63. Służebność przesyłu.....	307
I. Pojęcie i treść służebności przesyłu	307
II. Powstanie służebności przesyłu	310
III. Przeniesienie i wygaśnięcie służebności przesyłu.....	315
Rozdział XII. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	327
§ 64. Uwagi ogólne.....	327
§ 65. Treść i charakter prawny spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu...	330
§ 66. Powstanie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.....	332
§ 67. Przeniesienie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu	334
§ 68. Przekształcenie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu w odrębną własność lokalu	335
§ 69. Wygaśnięcie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu	337
Rozdział XIII. Zastaw	339
§ 70. Uwagi ogólne.....	339
§ 71. Zastaw	342
I. Pojęcie, funkcje i przedmiot zastawu.....	342
II. Powstanie zastawu.....	345
III. Prawa i obowiązki zastawnika i zastawcy; tryb zaspokojenia wierzyciela z przedmiotu zastawu	348
IV. Wygaśnięcie zastawu.....	350
§ 72. Zastaw na prawach	351
§ 73. Zastaw rejestrowy	353
I. Uwagi ogólne.....	353
II. Ustanowienie zastawu rejestrowego	354
III. Podmioty zastawu rejestrowego oraz wierzytelności zabezpieczone zastawem rejestrowym	356
IV. Przedmiot zastawu rejestrowego.....	356

V. Władanie przedmiotem zastawu oraz dopuszczalność rozporządzenia przedmiotem zastawu.....	358
VI. Sposób zaspokojenia zastawnika zastawu rejestrowego.....	359
VII. Wygaśnięcie zastawu rejestrowego.....	360
VIII. Rejestr zastawów.....	361
§ 74. Zastaw skarbowy.....	362
Rozdział XIV. Hipoteka.....	375
§ 75. Pojęcie, funkcja i ogólna charakterystyka hipoteki.....	375
§ 76. Przedmiot hipoteki.....	378
§ 77. Powstanie hipoteki oraz rodzaje hipotek.....	381
§ 78. Wierzytelność zabezpieczona hipoteką oraz tryb zaspokojenia wierzyciela hipotecznego.....	388
§ 79. Wygaśnięcie hipoteki.....	395
§ 80. Rozporządzenie opróżnionym miejscem hipotecznym.....	396
Rozdział XV. Księgi wieczyste.....	399
§ 81. Pojęcie i funkcje ksiąg wieczystych.....	400
§ 82. Nazwa.....	402
§ 83. Źródła prawa.....	403
§ 84. Realny system ksiąg wieczystych.....	403
§ 85. Prawa ujawniane w księgach wieczystych.....	406
§ 86. Ustrój ksiąg wieczystych.....	407
I. Struktura księgi wieczystej.....	407
II. Postępowanie wieczystoksięgowe.....	409
III. Zasada jawności ksiąg wieczystych.....	410
§ 87. Prawnomaterialne zasady ksiąg wieczystych.....	411
I. Uwagi wprowadzające.....	411
II. Zasada wpisu.....	411
III. Zasada domniemań związanych z wpisem.....	413
IV. Zasada rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych.....	414
V. Zasada pierwszeństwa praw rzeczowych ograniczonych wpisanych do księgi wieczystej.....	421
VI. Zasada skuteczności praw i roszczeń osobistych wpisanych do księgi wieczystej.....	421
Indeks rzeczowy.....	433